

HEKKEN OPEN, DE WIJK IS WELKOM

Inleiding

De Omgevingsvisie is aanleiding om de werkgroep 'De Wijk is Welkom' op te starten.

Grond is schaars in Rotterdam en in de komende jaren zullen vele duizenden woningen gebouwd worden, de grond zal efficiënter gebruikt moeten worden. In dit kader staat in de omgevingsvisie over volkstuinen geschreven, dat de volkstuinparken inclusiever gebruikt moeten worden.

Dit betekent dat, als we volkstuincomplexen in Rotterdam toekomstbestendig willen maken, de verenigingen zich meer 'open' moeten opstellen. Verbinding met de wijk moet duidelijk zijn, de verenigingen moeten hun meerwaarde zichtbaar maken voor alle inwoners en niet alleen de eigen leden.

De werkgroep heeft zichzelf vier hoofdvragen gesteld:

- Hoe krijgen we verenigingen bewust dat verbinding met de wijk essentieel is voor de toekomst? Hoe krijgen we ze gemotiveerd?
- Hoe krijgen we verenigingen in de actiestand en in beweging?
- Hoe maken we zichtbaar dat de parken meerwaarde hebben voor meer dan alleen de leden?
- Welke (concrete) mogelijkheden zijn er voor verenigingen om zich te profileren en met welke partners kunnen zij samenwerken?

Bewustwording en motivatie

Het is keihard nodig om het bestaansrecht te bewijzen en te vergroten. De omstandigheden veranderen en als we ons niet aanpassen, is de kans groot dat in de toekomst volkstuinparken worden bedreigd. Tuinders moeten hiervan bewust gemaakt worden: Misschien ligt jouw park nu niet in de gevarenszone, maar als andere parken vogelvrij zijn is jouw park mogelijk over een paar jaar aan de beurt. Daarom denk mee en doe mee.

"De hekken staan open, de wijk is welkom" moet een motto worden.

In het algemeen lijkt het er op dat verenigingen conservatief zijn en dat openstellen voor 'vreemde mensen' wordt gezien als bedreiging. De naar binnen gerichte cultuur moet veranderen naar een open cultuur. Bovendien is het vaak lastig om leden te motiveren om zich in te zetten (ook voor de eigen vereniging). In het algemeen is er dus weinig intrinsieke motivatie om in beweging te komen, zo lijkt het.

Daarnaast is er onder de leden wel degelijk enthousiasme en betrokkenheid. Ook voelen mensen zich vaak naast het tuinieren betrokken bij ander een onderwerp. Deze betrokkenheid kan worden gebruikt als uitgangspunt om leden te motiveren. En moet worden aangewakkerd en gefaciliteerd. Daarom moeten we zowel op extrinsieke als intrinsieke motivatie inzetten.

Actiebereidheid

Om te beginnen is het goed om te accepteren dat er mensen zijn die we niet in beweging zullen krijgen. Dit mag er zijn. Wij kunnen onze energie beter steken in degenen wel gemotiveerd zijn en voortbouwen op positivisme. Misschien moeten we ons richten op nieuwe, enthousiaste tuinders en niet op de oude hap. Dit zal per vereniging verschillen.

Beter kan het in een vereniging klein beginnen met kans op succes, van waaruit het verder uitgroeit. We kunnen inzetten op twee 'actiepunten' per vereniging om te beginnen.

Om de leden in beweging te krijgen hebben we drie uitgangspunten geformuleerd:

- Laagdrempeligheid
Wanneer het een niet te grote of te ingewikkelde klus is, zullen leden eerder geneigd zijn in actie te komen.
Wanneer het een overzichtelijke en afgebakende taak is, zal men hem sneller oppakken.

- Successen delen
Positieve verhalen geven energie. Wanneer we de acties van verenigingen uitwisselen zullen de verhalen van anderen de inspiratie verhogen.
Ook zullen praktische voorbeelden de drempel verlagen.
- Eigenaarschap
Wanneer we aanhaken bij datgene waarvoor iemand al gemotiveerd is, zal hij eerder bereid zijn dit uit te dragen.
We kunnen (nieuwe) leden vragen met elkaar te brainstormen wat de vereniging kan organiseren en samen plannen te maken.
Verenigingen moeten zelf kunnen kiezen wat zij te bieden hebben.

Zichtbaarheid

Het is van belang dat goed gecommuniceerd wordt wat de verenigingen te bieden hebben. Naar de verschillende doelgroepen én naar de politiek.

De werkgroep heeft dit thema nog niet uitgebreid besproken.

Wel denkt de werkgroep dat een jaarlijks terugkerend evenement, omgeven met publiciteit, de zichtbaarheid zal vergroten. Wij denken dat een nieuw op te starten evenement 'De Rotterdamse Open Volkstuindagen' hiertoe kan bijdragen.

De Rotterdamse Open Volkstuindagen (de ROV)

We willen er op inzetten, dat alle verenigingen komend jaar meedoen aan de nieuw op te zetten Rotterdamse Openbare Volkstuindagen, een jaarlijks terugkerend evenement.

Op de ROV zoeken we verbinding met de wijk, nodigen we de bewoners uit om naar het park te komen.

De ROV kunnen fungeren als visitekaartje en moeten met publiciteit omkleed worden.

Bijvoorbeeld:

- Kees Moeliker uitnodigen voor opnames voor TV Rijnmond
- opening door een bekende Rotterdammer (burgemeester Aboutaleb ?)
- artikelen in de krant
- uitreiking van De Gouden Schop aan de Tuinder Van Het Jaar

Deelname aan de ROV kan voor een vereniging laagdrempelig zijn: Alleen het hek openzetten en een vlag ophangen zou al voldoende zijn.

Daarnaast kan een vereniging alles uit de kast halen wat ze willen.

Bijvoorbeeld:

- Kantine open
  - speciaal ROV aanbod – eigen kweek
- Tentoonstelling eigen kweek
- Rondleidingen
- Theater- / muziekvoorstellingen
- Workshops

Wat hebben Volkstuinparken mogelijk te bieden ?

De werkgroep heeft in twee sessies gebrainstormd wat verenigingen allemaal te bieden zouden kunnen hebben. Dat heeft een indrukwekkende lijst opgeleverd (vinden wij zelf).

Een vereniging zou deze lijst als bron van inspiratie of als keuzemenu kunnen zien.

De lijst is vast nog niet compleet, daarom vragen we iedereen die aanvullende ideeën heeft deze vooral met ons te delen.

Partners

Verengingen kunnen een samenwerking aangaan met verschillende (maatschappelijke) organisaties en goed aansluiten bij de behoefte hiervan.

Daarnaast kan de infrastructuur van een samenwerkingspartner het organiseren vergemakkelijken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: medewerkers/begeleiders, organisatievermogen, contactgegevens. De werkgroep heeft nog niet uitgewerkt hoe dit kan worden vormgegeven.

Vervolgstappen (eind november '21)

- We presenteren onze ideeën aan de Targetgroep.
- We leggen een eerste contact door de verenigingen een mail te schrijven.
- Doel hiervan is een eerste signaal af te geven en alvast 'de grond bouwrijp' te maken.
- In de wintermaanden ligt het verenigingsleven vaak op een laag pitje, maar wanneer het voorjaar aanbreekt, willen we meer direct / persoonlijk contact leggen met de verenigingen en gaan zaaien.
Wellicht zal dit in overleg met of gecoördineerd door de Targetgroep moeten gebeuren.

WAT HEEFT EEN TUINVERENIGING MOGELIJK TE BIEDEN ?

- Terrein
  - Wandelen
  - Spelen
  - Ontdekken (puzzeltocht voor kinderen)
  - Leren
    - Informatieborden bij bomen e.d.
    - Infokasten over flora en fauna die op de tuin leven
    - Wandeltocht met uitleg
    - Rondleiding
  - Pluktuin / plukroute inrichten (evt speciaal voor kinderen)
  - Tiny forest: avontuurlijk 'bos'
  - Looproute / educatieve route
    - verbindingsroute tussen tuinparken
    - op tuinpark
  - De tuin als atelier
    - schilderen/tekenen/beeldhouwen/fotograferen
    - samenwerking met volksuniversiteit / SKVR / kunstinstellingen
  - De Blauwe Verbinding:
    - bootje beschikbaar stellen voor kinderen
    - samenwerking met T.O.S.
  - ....
- Verenigingsgebouw
  - Vergaderen wijkorganisaties e.d.
  - Verenigen uit de buurt (Klaverjasclub, biljartclub e.d.)
  - Verenigingsactiviteit open voor wijkbewoners (dansles, bingo, ...)
  - Inloopmiddag bewoners nabijgelegen zorginstelling (kletsen, klaverjassen, biljarten, breiclub,...)
  - Bewoners uitnodigen voor een kopje thee in de kantine
  - Avondvierdaagse faciliteren (verenigingsgebouw, catering)
  - Wandelverenigen faciliteren (verenigingsgebouw, catering)
  - Diner voor de wijk: buurtbewoners (bewoners zorginstelling) uitnodigen voor diner van eigen kweek (kan ook in de open lucht)
  - Bij feestdagen kinderen uit de wijk / basisschool uitnodigen (kan ook in de open lucht)
    - paaseieren zoeken/paasontbijt
    - Halloween
  - ....
- Voorzieningen
  - Speeltuin
  - Jeu de boules baan
  - Trapveldje
  - Avonturentuin
  - ....
- Kennis
  - Workshops/cursussen, gegeven door tuinders of gastsprekers:
    - snoeien
    - composteren

- natuurvriendelijke/duurzame tuin
  - imker
  - vleermuizen
  - bloemschikken
  - ....
  - Informatiebrochures
  - Vergroening van de wijk ondersteunen (geveltuintjes e.d.)
    - Info
    - planten
  - ....
- Planten en materialen
  - Zelf gekweekte planten en zaden (evt. te koop)
    - Plantjesmarkt als evenement of permanent ('kleine Intratuin voor de wijk')
  - Gereedschap-uitleen
  - ....
- Overig
  - BSO op de tuin
  - Schooltuin (lagere school, VSO)
  - Middagje 'op de thee' bij de leden op de tuin voor bewoners van nabijgelegen zorginstelling
  - Stageplek, leerwerkplek (MBO (Wellant), middelbare school, zorgleerlingen, zorginstelling)
  - (Tijdelijk) gebruik van een tuin door een zorginstelling o.i.d.
  - Een tuin beschikbaar stellen, zodat buurtbewoners hem een periode kunnen gebruiken.
  - Tentoonstelling eigen gekweekte bloemen en groenten
  - Kinderen uit de wijk zaadjes geven voor Pompoenwedstrijd/Zonnebloemwedstrijd
  - Gelegenheid voor psycho-sociale begeleiding/coaching (bijv AA)
    - In het groen wandelend coachen
    - Voor/na praatsessie wandelen in het groen
  - Vluchtelingen / nieuwkomers:
    - Verenigingen kunnen een rol spelen mbt inburgering / enculturatie / taalbuddies
  - Zomergastje:
    - Kinderen uit achterstandssituaties ontvangen / logeren
    - ook de ouders ontvangen
  - Contactplek voor eenzamen
  - Klusplek voor buurtbewoners die iets willen doen
    - De vereniging is 'makelaar' van klussen die op het terrein gedaan moeten worden
  - Geld inzamelen voor .... (bijv Nepal)...., evt door verkoop eigen kweek
  - Buitenlocatie voor theatergroepen (bijv Theater Schiedam)
  - Buitenlocatie voor Circus Rotjeknor
  - ....
- (Gecoördineerd) grotere evenementen organiseren waaraan zo veel mogelijk verenigingen meedoen. Of aanhaken bij bestaande evenementen
 Hier grootschalig publiciteit aan geven (TV Rijnmond/SBS6/krant/...)
  - Rotterdamse Open Volkstuindagen organiseren
    - Verkiezing Volkstuinder Van Het Jaar, uitreiking De Gouden Schop
  - Gluren bij de burens
  - Verborgten Tuinen

- Open monumentendag
- Kunst op de tuin
- Open Parken Maand (Emiel v Winsen)
- (Najaars)tentoonstelling eigen gekweekt groente en fruit
  - Ingemaakte groente/fruit (jam, chutney, gewekt, gedroogd)
- Rommelmarkt, in combinatie met ... (bijv pannenkoeken bakken)
- Opzoomeren
- NL Doet
- Buitenlocatie voor Rotterdamse Operadagen
- ....

MOGELIJKE PARTNERS

- Scholen
    - MBO (Wellant College)]
    - middelbare scholen
    - basisscholen
    - speciaal onderwijs
  - Vluchtelingenwerk Nederland
  - BSO's
  - Ambrosiusgilde
  - Stadskas
  - Buurt- en speeltuinen
  - Jeugdwerkers
  - Ouderenwerkers
  - Bewonersorganisaties
  - Huizen van de wijk
  - Kunstenaars
  - AA
  - Psychosociale coaching/begeleiding
  - Yoga clubs
  - Avondvierdaagse
  - wandelverenigingen
  - Open parken maand
  - Opzoomeren
  - Oranjefonds
  - NL Doet
  - IVN
  - SKVR (en andere instellingen voor kunsteducatie)
  - Thuis Op Straat (T.O.S.)
  - Verborgten Tuinen
  - Rotterdamse Operadagen
  - Theatergroep Schiedam e.a.
  - Circus Rotjeknor
  - ....
-
- Media

AANVULLEND

Aandachtspunten

- Iedere vereniging heeft zijn eigen mogelijkheden en spankracht en kan van daar uit zijn eigen 'aanbod' bepalen.
- We moeten niet alleen denken vanuit perspectief van de volkstuinten, maar ook vanuit perspectief van de wijk. Zie ook 'partners'
- We kunnen er naar streven dat de verenigingen trots uitstralen en zich onderdeel voelen van de groep van 5000 Rotterdamse volkstuinders.
- Projecten hebben het meeste kans als (binnen een vereniging) iemand zich 'eigenaar' voelt
- Elke vereniging kiest zelf wat zij organiseren
- We kunnen het best inzetten op kleine en behapbare successen en van daar uit verder bouwen
- Successtories verzamelen en verspreiden ter inspiratie
- Exposure genereren
- Grote uitdaging: de naar binnen gerichte cultuur veranderen naar open cultuur, dat de wijk welkom is.
- (Bijv bij Oranjefonds) fondsen werven zodat verenigingen een startbudget krijgen wanneer zij een project opzetten (€ 500,-)
- Inventariseren (sociale kaart?) welke welzijnsinstellingen e.d. er zijn
- Er naar streven dat ook in de winter de hekken openstaan.
  - Veiligheid is hierbij een probleem. Hierover wordt met de gemeente gesproken mbt handhaving.

Overige ideeën

- Duo-lidmaatschap formaliseren (meerdere gebruikers op een tuin)
- Leegstaande tuin splitsen, waardoor kleinere, betaalbare (groente)tuinen ontstaan
- aanvragen status Immaterieel Erfgoed